

Vergaderjaar 2009–2010

30 139

Veteranenzorg

Nr. 61

BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN DEFENSIE

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 4 november 2009

Militairen hebben een bijzonder beroep. Zij worden door de regering ingezet om namens Nederland een bijdrage te leveren aan de vrede en veiligheid in de wereld. Die inzet is niet zonder risico's. Bij de verwezenlijking van de ambitie van ons land een bijdrage te leveren aan de handhaving of het herstel van de internationale rechtsorde kunnen militairen sneuvelen of gewond raken. Deze aspecten van het militaire beroep geven de regering een belangrijke verantwoordelijkheid. Militairen moeten kunnen rekenen op goede zorg als zij die als gevolg van hun inzet nodig hebben, en op de erkenning van en de waardering voor hun verdiensten voor Nederland. Die verantwoordelijkheid blijft aan de orde op het moment dat zij Defensie verlaten en veteraan worden. Om veteranen die zekerheid te bieden, wordt op dit moment gewerkt aan een wetsvoorstel waarin de zorgplicht voor veteranen wordt verankerd en waarmee inhoud wordt gegeven aan de erkenning en waardering van veteranen.

In het regeerakkoord is afgesproken dat de zorg voor veteranen wordt verbeterd en dat wordt onderzocht of daarvoor wetgeving moet worden voorbereid. Tijdens het algemeen overleg over de veteranennota 2008–2009 heb ik verklaard te streven naar wetgeving en toegezegd de Tweede Kamer nader te informeren over de vorm en inhoud daarvan.

Op het gebied van de zorg voor militairen en veteranen is in de afgelopen jaren veel tot stand gebracht. Voor de zorg in materiële zin is het Zorgloket voor Militaire Oorlogs- en Dienstslachtoffers opgericht. Daarmee zijn de toekenning en de uitbetaling van uitkeringen op grond van enerzijds de Wet op de arbeidsongeschiktheidsverzekering en de Wet werk en inkomen naar arbeidsvermogen en anderzijds de Kaderwet militaire pensioenen, inclusief de medische keuringen in dat kader, op elkaar afgestemd en waar mogelijk geïntegreerd.

Ook voorziet het Zorgloket in individuele begeleiding en ondersteuning van oorlogs- en dienstslachtoffers bij administratieve zaken en bij het vinden van medische en maatschappelijke hulp. Er is verder vorm gegeven aan preventie en zorg voor militairen voorafgaand, tijdens en na

afloop van een uitzending en ook aan de begeleiding en ondersteuning van militairen en hun dierbaren bij overlijden of invaliditeit. Met het Landelijk Zorgsysteem voor veteranen is er een samenwerkingsverband tussen militaire en civiele instellingen ontstaan voor het maatschappelijke werk en de geestelijke gezondheidszorg voor veteranen. Er zijn goede afspraken gemaakt over de toegankelijkheid van het Landelijk Zorgsysteem voor veteranen en over de samenwerking tussen Defensie, het Landelijk Zorgsysteem voor veteranen en het Zorgloket voor oorlogs- en diensslachtoffers bij de hulpverlening aan veteranen.

Ook op het gebied van de erkenning en waardering van veteranen zijn veel initiatieven tot wasdom gekomen. De Nederlandse Veteranendag is in korte tijd uitgegroeid tot een nationaal evenement en het aantal activiteiten waarmee Defensie, andere overheden en particulieren eer betonen aan veteranen is sinds 2005 gestaag toegenomen.

Gelet op de korte tijd waarin het veteranenbeleid op deze terreinen tot uitvoering is gekomen, wordt steeds goed bezien of de doelstellingen worden bereikt en of aanpassingen in het beleid en de uitvoering nodig zijn. Belangrijke thema's zijn de vergoeding van restschade in de rechtspositie voor oorlogs- en diensslachtoffers, de verdere concretisering van de verantwoordelijkheid voor het thuisfront van veteranen, de begeleiding van oorlogs- en diensslachtoffers naar werk en de financiering van het maatschappelijk werk voor veteranen.

Het sluitstuk van de inspanningen in de afgelopen jaren is de verankering van het veteranenbeleid in wetgeving. Door de kaders van het veteranenbeleid wettelijk te verankeren wordt uitdrukking gegeven aan de erkenning van de verdiensten van veteranen en de waardering die hun op grond daarvan toekomt en aan de maatschappelijke verantwoordelijkheid voor de veteranenzorg.

De verankering van het veteranenbeleid in wetgeving is een belangrijke aanvulling op de inkomensvoorzieningen en andere materiële aanspraken bij overlijden en invaliditeit van de wettelijke volks- en werknemersverzekeringen en de Kaderwet militaire pensioenen. Dat geldt ook voor de zorg en maatschappelijke ondersteuning voor veteranen die, evenals voor andere Nederlanders, zijn georganiseerd op grond van de Zorgverzekeringswet, de Algemene wet bijzondere ziektekosten en de Wet maatschappelijke ondersteuning. De zorg en maatschappelijke ondersteuning moeten voorts voldoen aan de normen die worden gesteld op basis van Kwaliteitswet zorginstellingen, de Wet beroepen in de individuele gezondheidszorg, de Wet toelating zorginstellingen en de Wet bijzondere opnemingen in psychiatrische ziekenhuizen.

Vanwege de bijzondere verantwoordelijkheid van de regering voor het welzijn van veteranen gaat de zorgplicht voor veteranen en hun naasten verder dan de algemene zorgvoorzieningen. Zij moeten blijvend kunnen rekenen op ondersteuning bij het aanvragen van inkomensvoorzieningen en andere materiële aanspraken. Alle betrokken instanties moeten toegankelijk zijn voor veteranen en de goede samenwerking tussen deze instanties en de integrale uitvoering van aanspraken zijn van groot belang. Veteranen moeten worden geholpen bij het vinden van werk en zij moeten kunnen rekenen op ondersteuning als zij maatschappelijke hulp of geestelijke gezondheidszorg nodig hebben. Ook op deze terreinen is samenwerking tussen de betrokken instellingen van groot belang en hetzelfde geldt voor de bevordering van onderzoek naar aandoeningen die aan uitzendingen gerelateerd zijn.

Het is belangrijk de zorgplicht voor veteranen en de verantwoordelijkheid van Defensie dienaangaande wettelijk vast te leggen, in aanvulling op de generieke bestaande wettelijke kaders voor de sociale zekerheid en de gezondheidszorg. Dat geldt ook voor de erkenning en waardering van veteranen. Veteranen kunnen daaraan zekerheid ontlenen en zij mogen de wetgeving beschouwen als uitdrukking van de maatschappelijke waardering voor hun inzet.

Ik ben dan ook voornemens de zorgplicht en de erkenning en waardering voor veteranen nu tot uitdrukking te brengen in een kaderwet voor veteranen. In deze kaderwet worden de fundamentele elementen van het veteranenbeleid verankerd. Het betreft de volgende onderwerpen:

I Veteranenstatus

- Het verlenen van de status van veteraan aan gewezen militairen van de Nederlandse krijgsmacht en het Koninklijk Nederlandsch Indisch Leger die het Koninkrijk hebben gediend in oorlogsomstandigheden en daarmee overeenkomende situaties. De veteranenstatus markeert de bijzondere positie van deze gewezen militairen.

II Zorgplicht van de minister van Defensie

- De verplichting van de minister van Defensie goed te zorgen voor veteranen en hun naasten die als gevolg van de inzet tijdens oorlogsomstandigheden en daarmee overeenkomende situaties zorg nodig hebben. Deze verplichting behelst de ondersteuning van veteranen en de bevordering van de benodigde samenwerking tussen de desbetreffende instanties op het gebied van werk, inkomen, invaliditeitsvoorzieningen, maatschappelijke ondersteuning en gezondheidszorg.
- De mogelijkheid nadere regels te stellen en daarmee inhoud te geven aan de zorgplicht en de uitvoering daarvan. Het gaat hierbij om nadere regels ter bevordering van de toegankelijkheid van uitkerings- en zorginstanties, de samenwerking tussen uitkeringsinstanties bij de uitvoering van aanspraken, de ondersteuning van veteranen bij het aanvragen van voorzieningen, de samenwerking op het gebied van zorg en maatschappelijke ondersteuning en onderzoek naar aandoeningen gerelateerd aan uitzending.

III Erkenning en waardering

- De verplichting van de minister van Defensie om de erkenning van de inzet van de veteraan en de waardering die hem daarvoor toekomt, te bevorderen.
- De mogelijkheid nadere regels te stellen en daarmee inhoud te geven aan deze verplichting en de uitvoering daarvan.

Concreet kan het gaan om mogelijkheden voor de veteraan zich als zodanig te onderscheiden, de ondersteuning van publieke en private initiatieven op het gebied van erkenning en waardering, de ondersteuning van de deelneming van veteranen en hun naasten aan bijeenkomsten en reünies en de bevordering van de kennis over veteranen en de missies waarin zij zijn ingezet.

IV Registratie van gegevens

- De registratie van gegevens van veteranen en het doel daarvan, namelijk het onderhouden van contact met veteranen met het oog op de zorg en de erkenning en waardering van veteranen. In overeenstem-

ming met de Wet bescherming persoonsgegevens worden regels gesteld aan het gebruik van de gegevens.

V Klachtenregeling en toezicht

- De mogelijkheid voor veteranen om klachten in te dienen over de wijze waarop de wet wordt nageleefd.
- Het toezicht op de uitvoering van de zorgplicht van de minister van Defensie voor veteranen en de uitvoering van de activiteiten in het kader van de erkenning en de waardering van veteranen.

Met wetgeving in deze vorm en met deze inhoud wordt naar mijn overtuiging recht gedaan aan de verantwoordelijkheid van de regering voor het welzijn van veteranen.

Ik zal erop toezien dat bij de vervaardiging van het wetsvoorstel en bij het verdere wetgevingstraject de noodzakelijke voortvarendheid wordt betracht om parlementaire behandeling op zo kort mogelijke termijn mogelijk te maken.

De staatssecretaris van Defensie,
J. G. de Vries